

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 286/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Štefanom Buchom, Nám. M. R. Štefánika 1, Žilina, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 262/2009, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 286/2017-12 z 25. apríla 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 262/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že v napadnutom konaní sa žalobkyňa návrhom na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti domáhala určenia vlastníckeho práva k pozemku – parcela C KN č. 16/1 s výmerou 233 m² proti matke sťažovateľov ako žalovanej.

Okresný súd rozsudkom z 22. novembra 2011 č. k. 25 C 262/2009-240 návrh zamietol a žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanej trovy konania vo výške 728,96 € a okresnému súdu trovy štátu vo výške 6,93 €. Na základe podaných odvolaní proti uvedenému rozsudku zo strany žalobkyne aj žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7 Co 49/2012-298 z 20. júna 2012 vo veci samej potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a v časti výroku o trovách konania uvedený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie, čím vyhovel odvolaniu žalovanej v celom rozsahu.

Okresný súd uznesením č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012 rozhodol o trovách konania, proti ktorému žalovaná podala odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu

z 9. júla 2012 vo výroku, ktorým žalobkyňa bola povinná zaplatiť žalovanej trovy vo výške 376,11 €, potvrdil, vo výroku, ktorým žalobkyňa bola povinná zaplatiť žalovanej trovy odvolacieho konania vo výške 15,93 €, zmenil tak, že žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanej trovy odvolacieho konania vo výške 40,16 € a žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni trovy odvolacieho konania vo výške 19,12 €. Žalovaná 19. decembra 2012 zomrela a na jej miesto v konaní nastúpili sťažovatelia ako dedičia zo zákona, ktorým okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013. Z dôvodu, že neboli spokojní s výrokom tohto uznesenia krajského súdu, podali generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podnet na podanie mimoriadneho dovolania z 24. júna 2013 a keďže tento Krajská prokuratúra v Žiline listom z 22. júla 2013 sp. zn. Kc 167/13-6 odložila, podali generálnemu prokurátorovi opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania z 15. augusta 2013. Na základe podnetu sťažovateľov z 15. augusta 2013 podal generálny prokurátor na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) mimoriadne dovolanie, o ktorom najvyšší súd uznesením č. k. 4 MCdo 15/2013-387 z 27. januára 2015 rozhodol tak, že uznesenie krajského súdu č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013 a uznesenie okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Uvedené uznesenie najvyššieho súdu bolo okresnému súdu doručené 2. apríla 2015 a ten ho právnenému zástupcovi sťažovateľov doručil 16. novembra 2015.

3. Sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na to, že okresný súd dosiaľ vo veci trov konania nerozhodol i napriek tomu, že predmetné uznesenie najvyššieho súdu mu bolo doručené 2. apríla 2015, t. j. okresný súd okrem toho, že právnenému zástupcovi sťažovateľov doručil uznesenie najvyššieho súdu až po viac ako siedmich mesiacoch, rok a sedem mesiacov vôbec nekonal. Na základe uvedeného sú sťažovatelia toho názoru, že okresný súd vo veci samej nekonal tak, ako mu to ukladá Občiansky súdny poriadok, resp. teraz Civilný sporový poriadok, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov: [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietáhov upravenej v čl. 48 ods. 2 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote a právo na spravodlivý súdny proces zaručený v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo Okresným súdom Žilina v konaní vedenom pod sp. zn.: 25C/262/209 porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn.: 25C/262/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v celkovej výške 3.000 €, t. j. každému z nich po 1500 €, ktoré je Okresný súd Žilina povinný im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Právnomu zástupcovi sťažovateľov priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet JUDr. Mgr. Štefana Buchu ..., a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

5. Okresný súd na základe výzvy ústavného súdu zaujal k sťažnosti stanovisko vo vyjadrení sp. zn. 1 SprS 625/2016 doručenom ústavnému súdu 6. júna 2017, v ktorom uviedol, že v čase rozhodovania ústavného súdu boli v napadnutom konaní, v ktorom sťažovateľka v 1. rade vystupuje ako žalovaná v 1. rade a sťažovateľ v 2. rade ako žalovaný v 3. rade, odstránené všetky neistoty sťažovateľov, keďže okresný súd uznesením č. k. 25 C 262/2009-394 z 29. decembra 2016 rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že žalovaným v 1. až 4. rade priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a uznesením č. k. 25 C 262/2009-403 zo 17. mája 2017 priznal žalovaným v 1. až 4. rade spoločne a nerozdielne od žalobkyne nárok na náhradu trov konania vo výške 132 € z titulu náhrady trov konania a vo výške 2 485,62 € z titulu náhrady trov právneho zastúpenia. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanej v 1. rade trovy konania vo výške 942,30 € z titulu náhrady trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu.

V súvislosti s rozhodovaním o nároku na náhradu trov konania okresný súd uviedol, že omeškanie, pokiaľ ide o rozhodnutie o tomto nároku, bolo spôsobené tým, že bolo

nevyhnutné ustáliť základ pre výpočet náhrady trov konania, ktorá bola v samotnom konaní sporná, ďalej skutočnosťou, že o tomto nároku bolo potrebné rozhodnúť už podľa nových právnych predpisov a nových procesných pravidiel, a taktiež najmä fluktuáciou a zmenou vyšších súdnych úradníkov, ktorí pripravovali na základe poverenia sudcu podklady a koncept pre vydanie rozhodnutia. Okresný súd zároveň uviedol, že zastáva názor, že práve prekážky vo včasnosti rozhodnutia v konaní o nároku a výške trov konania bolo možné odstrániť žiadosťou o rozhodnutie alebo sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu, a v tej súvislosti poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej účinným právnym prostriedkom nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v súvislosti s námietkou zbytočných prietahov v napadnutom konaní by mala byť sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov adresovaná predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bolo aj vyjadrenie sudcu konajúceho vo veci a prehľad procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní. Z vyjadrenia sudcu konajúceho vo veci vyplýva, že k prietahom v konaní podľa jeho názoru došlo najmä v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia okresného súdu.

6. K už uvedenému vyjadreniu okresného súdu sa sťažovatelia vyjadrili podaním doručeným ústavnému súdu 22. júna 2017, v ktorom uviedli, že nesúhlasia s vyjadrením okresného súdu, že v čase rozhodovania ústavného súdu boli odstránené všetky ich neistoty, keďže s uznesením okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-394 zo 17. mája 2017, ktorým okresný súd rozhodol o výške náhrady trov konania, nesúhlasia a z toho dôvodu proti tomuto uzneseniu podali 19. júna 2017 sťažnosť.

V súvislosti s tvrdením okresného súdu, že sťažovatelia mali pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podať sťažnosť predsedovi okresného súdu v súlade s § 62 ods. 1 zákona o súdoch poukazujúc pritom na judikatúru ústavného súdu, ako hlavný dôvod uviedli, že takýto postup podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) nie je potrebný poukazujúc pritom na jeho judikatúru (rozsudok Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a rozsudok Komanický proti Slovenskej republike), pričom poukázali

aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, ktorou ústavný súd uvedenú judikatúru ESĽP akceptoval.

Ak ide o vyjadrenie sudcu konajúceho vo veci týkajúcej sa vyťaženia okresného súdu, sťažovatelia sú toho názoru, že toto je vecou „zmenožovania“ práce súdu a zdôraznili, že vo veci samej už bolo právoplatne rozhodnuté, ale o trovách konania okresný súd za štyri roky právoplatne nerozhodol.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom ústavný súd zistil takýto prehľad priebehu konania:

- 21. december 2009 – doručenie žalobného návrhu okresnému súdu,
- 22. november 2011 – pojednávanie – okresný súd zamietol žalobný návrh a zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania a trov štátu (rozsudok č. k. 25 C 262/2009-240),
- 21. december 2011 – doručenie odvolania žalobkyne proti rozsudku okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-240 z 22. novembra 2011,
- 12. január 2012 – doručenie odvolania žalovanej proti rozsudku okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-240 z 22. novembra 2011 (v časti výroku o trovách konania),
- 20. február 2012 – predloženie veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne a žalovanej proti rozsudku okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-240 z 22. novembra 2011,
- 20. jún 2012 – krajský súd rozsudkom č. k. 7 Co 49/2012-298 odvolaním žalobkyne napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým žalobný návrh zamietol, a vo výroku, ktorým žalobkyňu zaviazal na náhradu trov štátu, potvrdil, a vo výroku o trovách konania účastníkov ho zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie,

- 9. júl 2012 – okresný súd uznesením č. k. 25 C 262/2009-306 žalobkyňu zaviazal na náhradu trov konania a trov odvolacieho konania žalovanej,
- 21. august 2012 – doručenie odvolania žalovanej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012,
- 23. október 2012 - predloženie veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovanej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012,
- 27. marec 2013 - doručenie uznesenia krajského súdu č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013, ktorým krajský súd odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania potvrdil, vo výroku o trovách odvolacieho konania ho zmenil (žalobkyňu zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania žalovanej vo výške 40,16 €) a zaviazal žalovanú na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 19,12 € žalobkyni,
- 2. apríl 2015 – doručenie uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4 MCdo 15/2013-387 z 27. januára 2015, ktorým najvyšší súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013 a uzneseniu okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012 tak, že tieto uznesenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 12. november 2015 – pokyn okresného súdu na doručenie uznesenia najvyššieho súdu účastníkom konania,
- 29. december 2016 – okresný súd uznesením č. k. 25 C 262/2009-394 rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že žalovaní v 1. až 4. rade majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %,
- 17. máj 2017 – okresný súd uznesením č. k. 25 C 262/2009-403 zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovaným v 1. až 4. rade spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 132 € z titulu náhrady trov konania a vo výške 2 485,62 € z titulu náhrady trov právneho zastúpenia a taktiež zaplatiť žalovanej v 1. rade trovy konania vo výške 942,30 € z titulu trov právneho zastúpenia.

III.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Zároveň namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o trovách konania.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priesťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

16.1 Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 25 C 262/2009 bolo v čase podania ústavnej

sťažnosti sťažovateľov v merite veci právoplatne skončené, a to 27. júna 2012 a prebiehalo len vo fáze týkajúcej sa rozhodovania o náhrade trov konania. Keďže všeobecný súd rozhoduje o náhrade trov konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané účastníkmi (resp. stranami sporu) a ich právnymi zástupcami, ústavný súd postup pri rozhodovaní o náhrade týchto trov preto nepovažuje za právne zložitý. Skutkovo musí v každom prípade vychádzať len z obsahu spisu. Na základe uvedeného rozhodovanie o náhrade trov konania zásadne nemožno považovať za postup všeobecného súdu, ktorý by vykazoval osobitnú náročnosť.

16.2 Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov konania. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali vzniku zbytočných prietáhov zo strany sťažovateľov.

16.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa § 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Vzhľadom na to, že sťažovatelia v sťažnosti namietali vznik prietáhov vo fáze konania, keď mal okresný súd rozhodovať o náhrade trov konania, ústavný súd v súvislosti s možným vznikom prietáhov v konaní hodnotil postup okresného súdu v uvedenej fáze konania týkajúcej sa rozhodovania okresného súdu o náhrade týchto trov, t. j. vo fáze nasledujúcej po právoplatnom skončení konania vo veci samej, a to predovšetkým počnúc 2. aprílom 2015, keď bolo okresnému súdu doručené uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 MCdo 15/2013-387 z 27. januára 2015, ktorým najvyšší súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013 a uzneseniu okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012 (obe citované rozhodnutia sa týkali trov konania) tak, že tieto rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

17. Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 25 C 262/2009 zistil, že počnúc 2. aprílom 2015, keď bolo okresnému súdu doručené už citované rozhodnutie najvyššieho súdu, bol okresný súd (s výnimkou jeho úkonu zaslania uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu účastníkom konania 12. novembra 2015) až do 29. decembra 2016, keď rozhodol

o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 262 ods. 1 CSP, nečinný. Ústavný súd uvádza, že pri otázke posúdenia, či vo veci došlo k zbytočným priet'ahom, je potrebné vychádzať z kontextu celkových okolností prípadu, a zároveň poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

Súčasne ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru ESĽP, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. júna 2016 k s'ťažnosti č. 65302/11), ktorým ESĽP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého s'ťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej s'ťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). Európsky súd pre ľudské práva totiž v bode 50 uvedeného rozsudku konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote. Zároveň však ESĽP v bode 46 uvedeného rozsudku uviedol, že na účely čl. 35 ods. 1 dohovoru je súčasne potrebné formulovať ústavnú s'ťažnosť takým spôsobom, ktorý umožní ústavnému súdu preskúmať celkovú dĺžku namietaného konania.

V tomto prípade však s'ťažovatelia ústavnou s'ťažnosťou namietali vznik priet'ahov, len pokiaľ ide o fázu konania, keď mal okresný súd rozhodovať o náhrade trov konania, a teda vzhľadom na uvedené mohol ústavný súd preskúmať primeranosť dĺžky konania len vo vzťahu k fáze rozhodovania okresného súdu o náhrade trov konania. Ústavný súd zistil, že napadnuté konanie, ktoré sa začalo 21. decembra 2009 doručením žaloby okresnému súdu, trvalo do právoplatného rozhodnutia vo veci samej 27. júna 2012 (rozsudkom okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-240 z 22. novembra 2011 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 49/2012-298 z 20. júna 2012) približne 2 a pol roka. Pokiaľ ide o fázu rozhodovania okresného súdu o náhrade trov konania, obdobie od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku krajského súdu č. k. 7 Co 49/2012-298 z 20. júna

2012 dňa 27. júna 2012 (ktorým krajský súd rozsudok okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-240 z 22. novembra 2011 okrem iného vo výroku o trovách konania účastníkov zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie) až do 29. decembra 2016, keď okresný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania uznesením č. k. 25 C 262/2009-394, síce trvalo viac ako 4 roky, ústavný súd však zároveň poukazuje na skutočnosť, že k predĺženiu konania výrazným spôsobom prispelo aj podanie opravných a mimoriadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiam okresného súdu (resp. aj krajského súdu) týkajúcich sa trov konania zo strany sťažovateľov.

18. Pokiaľ ide o už uvedenú nečinnosť okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na celkový priebeh konania túto nečinnosť nie je možné hodnotiť ako priet'ah takej intenzity, ktorý by zakladal možnosť porušenia označených práv sťažovateľov v napadnutom konaní, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že v merite veci bolo konanie už právoplatne skončené. Zároveň bolo potrebné prihliadnúť aj na skutočnosť, že okresný súd začal konať so sťažovateľmi ako s účastníkmi konania až tesne pred právoplatným skončením napadnutého konania 27. mája 2013 (keď im okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu č. k. 7 Co 373/2012-334 z 30. januára 2013, ktorým krajský súd rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-306 z 9. júla 2012, ktorým okresný súd rozhodol o náhrade trov konania a trov odvolacieho konania), keďže sťažovatelia do konania vstúpili až po smrti svojej matky ako pôvodnej žalovanej, ktorá zomrela 19. decembra 2012, a následne s nimi okresný súd opäť konal až po doručení rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 4 MCdo 15/2013-387 z 27. januára 2015 dňa 2. apríla 2015 (ktorým najvyšší súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora a uvedené rozhodnutie krajského súdu z 30. januára 2013 a okresného súdu z 9. júla 2012 zrušil). Napokon vzal ústavný súd do úvahy taktiež skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd uznesením č. k. 25 C 262/2009-394 z 29. decembra 2016 už rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP, čím bola odstránená sťažovateľmi namietaná nečinnosť okresného súdu približne do jedného mesiaca od doručenia sťažnosti ústavnému súdu (21. november 2016) a následne uznesením č. k. 25 C 262/2009-403 zo 17. mája 2017 rozhodol okresný súd aj o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP.

19. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 C 262/2009 nedošlo, a preto sťažnosti nevyhoveli.

20. Vzhľadom na uvedený záver ústavného súdu už bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších nárokoch sťažovateľov uplatnených v ich sťažnosti.

21. Ústavný súd nad rámec uvedeného podotýka, že podľa nových procesných predpisov, t. j. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016, prebieha rozhodovanie o trovách konania na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy v dvoch fázach, a to tak, že najskôr sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným rozhodnutím. V tomto prípade sudca uznesením č. k. 25 C 262/2009-394 z 29. decembra 2016 rozhodol o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP (o tomto nároku okresný súd rozhodol samostatným uznesením, t. j. nie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, keďže vo veci samej okresný súd rozhodol ešte za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy), ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. januára 2017. Keďže následné uznesenie okresného súdu č. k. 25 C 262/2009-403 zo 17. mája 2017, ktorým okresný súd rozhodol o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, dosiaľ právoplatnosť nenadobudlo, v prípade možného zdĺhavého budúceho postupu okresného súdu v štádiu konania, v rámci ktorého bude okresný súd rozhodovať o výške trov konania, majú sťažovatelia možnosť domáhať sa ochrany ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru novou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017